

הסוד ההופך חלש לגיבור: עלייתה של ספרות הנשים העברית/ ד"ר תמר מרין

סילבוס

הקורס יעסוק בנסיבות ההיסטוריות, האידיאולוגיות והמגדריות שהובילו לעלייתה המאוחרת של ספרות נשית בעברית; החל בהדרתן של נשים מלימודי העברית בתקופת ההשכלה, דרך הצטרפותן הבעייתית לפרוייקט הציוני ועד תהליך השתלבותן הסבוך וההדרגתי בממסד הספרותי המתהווה בארץ-ישראל. כיצד התמודדו כותבות עבריות לאורך תקופות היסטוריות שונות עם מקומן השולי בתוך קאנון הספרות העברית? האם ניתן להצביע על מסורות נשיות אלטרנטיביות, "גניאלוגיות נשיות" שביקשו להחליף את המסורת הגברית הדומיננטית, או שמא בחרו כותבות שונות במהלך ההיסטוריה של הספרות העברית החדשה להשתלב בתוך המסורות הספרותיות הקיימות מתוך עמדה של הזדהות, או, לחלופין – קריאת תגר? לאורך הקורס ננסה לענות על שאלות אלה דרך מסע בין כמה מן התחנות המרכזיות של כתיבת הנשים בספרות העברית החדשה: החל בפרוזאיקונית העברית הראשונה – דבורה בארון ועד לפרוזאיקונית הישראליות הראשונות – יהודית הנדל, עמליה כהנא כרמון ורחל איתן, שהניחו את הבסיס ל"בוס" בפרוזה הנשית הישראלית בשנות השמונים. ומה נשתנה מאז שנות השמונים העליזות ועד היום? האם אפשר לזהות את אימהות הפרוזה הנשית הישראלית בכתיבה של סופרות ישראליות כיום?

דרישות הקורס: קריאת הטקסטים משיעור לשיעור, השתתפות פעילה בדיון בכתה, רפרט אחד (הרצאה קצרה בכתה) במהלך הקורס והגשת עבודה מסכמת בסוף הסמסטר.

חישוב הציון:

השתתפות בכתה: 10%

רפרט בכתה: 20%

עבודה מסכמת: 70%

פירוט נושאי הדיון בשיעורים והטקסטים לקריאה:

שיעור 1: שיעור פתיחה

שיעור 2: היסטוריוגרפיה נשית אלטרנטיבית

טקסטים:

קטעים נבחרים מתוך: וירגינייה וולף, "חדר משלך"; קטעים נבחרים מתוך: ג'וליה קריסטבה, "סיפורי אהבה"; ג'ודית באטלר, "חיקוי ומרי מגדרי", בתוך: מעבר למיניות: מבחר מאמרים בתיאוריה קווירית (עורכים: יאיר קדר, עמליה זיו ואורן קנר).

שיעור 3-4: האמא המייסדת: דבורה בארון

טקסטים: "אשה עגונה"; "שברירים".

שיעורים 5-6: חיקוי ומרי מגדרי: הפרוזה המוקדמת של יהודית הנדל

טקסטים:

"אלמנתו של אליעזר", "אדומת השיער". מתוך: אנשים אחרים הם, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

שיעור 7-8: עמליה כהנא כרמון נגד "דור המדינה"

טקסטים:

"נעימה ששון כותבת שירים", "התרוששות", "מושכלות ראשונים". מתוך: בכפיפה אחת, הוצאת הקיבוץ המאוחד.

שיעורים 9-11: רחל איתן תמיד מקלקלת את הסיפורים

טקסט:

רחל איתן, שדה ושדות, הוצאת עם-עובד

שיעורים 12-13: מה נשתנה?

טקסטים: שולמית הראבן, "בדידות", אורלי קסטל בלום, "אשת הסופר".